

Δομή και Λειτουργίες των Πόλεων στην Οικονομία

Κατανόηση των πόλεων ως δυναμικών οικονομικών
οικοσυστημάτων

Διάλεξη 2η

Δρ. Άγγελος Παπαβασίλειου

ΑΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Μαθησιακοί Στόχοι της Διάλεξης

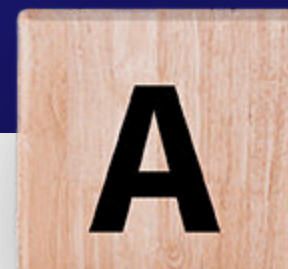
Κατανόηση των βασικών λειτουργιών των πόλεων και των οικονομικών δυνάμεων που διαμορφώνουν την αστική δομή

Κατανόηση των βασικών λειτουργιών των πόλεων στην οικονομία και της χωρικής τους δομής από οικονομικές δυνάμεις

Αναγνώριση των εξωτερικοτήτων και του ρόλου τους στην τοπική ανάπτυξη

Κατανόηση της σχέσης καινοτομίας και clusters με την ανταγωνιστικότητα των πόλεων

Σύγκριση διαφορετικών μοντέλων πόλεων και ανάπτυξη κριτικής σκέψης για πολιτικές που επηρεάζουν την τοπική οικονομία

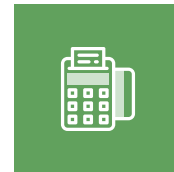

Οικονομικές Λειτουργίες των Πόλεων

Κεντρικοί ρόλοι που ενισχύουν την ανάπτυξη και τη δυναμική των πόλεων

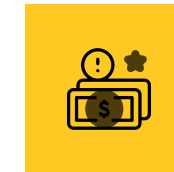
Συγκέντρωση
παραγωγικών
δραστηριοτήτων που
δημιουργούν αγορές και
συνδέουν **προσφορά** με
ζήτηση

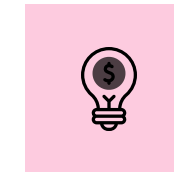
Παροχή αγαθών και
υπηρεσιών που
εξυπηρετούν κατοίκους
και επιχειρήσεις

Υποστήριξη της
καινοτομίας και
διάχυση γνώσης για
ενίσχυση της τοπικής
ανάπτυξης

Ροή κεφαλαίων και
επενδύσεων που
ενισχύει την οικονομική
δυναμική των πόλεων

Καθιέρωση των πόλεων
ως κέντρα οικονομικής
δραστηριότητας και
δημιουργίας αξίας

Κατηγορίες Αστικών Οικονομικών Τομέων

Τα βασικά είδη δραστηριοτήτων και η εξέλιξή τους στις πόλεις

01

Πρωτογενής Τομέας

Περιορισμένος Στις Πόλεις, Αφορά Φυσικούς Πόρους Όπως Γεωργία Και Αλιεία

02

Δευτερογενής Τομέας

Βιομηχανία Και Μεταποίηση Προϊόντων, Βασικός Σε Παραδοσιακές Αστικές Οικονομίες

03

Τριτογενής Τομέας

Υπηρεσίες, Εμπόριο Και Χρηματοοικονομικά, Κύριος Παράγοντας Οικονομικής Δραστηριότητας

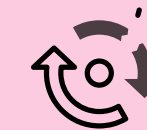
04

Τεταρτογενής Τομέας

Εξειδίκευση Σε Έρευνα, Τεχνολογία Και Πληροφόρηση, Αναπτυσσόμενος Σε Μεταβιομηχανικές Πόλεις

05

Μεταστροφή Πόλεων

Από Βιομηχανικές Προς Μεταβιομηχανικές Οικονομίες Με Έμφαση Σε Καινοτομία Και Εξειδίκευση

Οικονομίες Συγκέντρωσης

Πλεονεκτήματα και χαρακτηριστικά της γεωγραφικής συγκέντρωσης δραστηριοτήτων

Η συγκέντρωση δραστηριοτήτων σε στενή γεωγραφική περιοχή επιτρέπει τον **διαμοιρασμό υποδομών και πόρων**

Γρήγορη **διάχυση γνώσης και καινοτομίας** μεταξύ επιχειρήσεων και εργαζομένων

Η **εξειδίκευση** ενισχύει σημαντικά την **παραγωγικότητα** των επιχειρήσεων

Δημιουργούνται **οικοσυστήματα επιχειρήσεων και clusters** που προωθούν τη συνεργασία και ανταγωνιστικότητα

Τα φαινόμενα αυτά αυξάνουν την **ανταγωνιστικότητα των πόλεων** και υποστηρίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη

Η Αγορά Εργασίας στις Πόλεις

Κύρια χαρακτηριστικά και παράγοντες που διαμορφώνουν την αστική απασχόληση

Οι πόλεις συγκεντρώνουν **ειδικευμένο εργατικό δυναμικό** και ταλέντο, διευκολύνοντας την αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης εργασίας

Η **κινητικότητα** και η **διαφοροποίηση δεξιοτήτων** επιτρέπουν ευελιξία στην αγορά εργασίας

Η **καινοτομία** επηρεάζει σημαντικά την απασχόληση, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες και απαιτήσεις

Οι ρόλοι των **πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων** είναι κρίσιμοι, τροφοδοτώντας την αγορά με γνώση και δεξιότητες

Δημόσια Αγαθά και Αστική Οικονομία

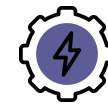
Ο ρόλος των αρχών στην παροχή και διαχείριση κρίσιμων υπηρεσιών

Μεταφορές: Βασική υποδομή για τη σύνδεση και κινητικότητα στην πόλη

Υδρευση: Παροχή καθαρού νερού για κατοίκους και επιχειρήσεις

Ενέργεια: Διασφάλιση σταθερής και αξιόπιστης ηλεκτροδότησης

Ασφάλεια: Προστασία πολιτών μέσω δημόσιων υπηρεσιών και υποδομών

Δημόσιοι χώροι και αστική υποδομή: Προάγουν την ποιότητα ζωής και την παραγωγικότητα

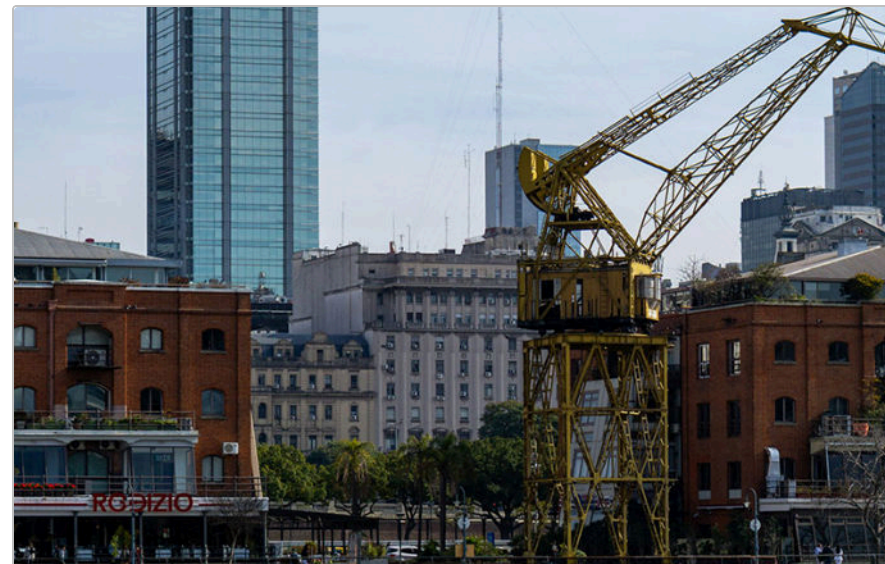
Ο ρόλος του **κράτους** και της **τοπικής αυτοδιοίκησης** είναι καθοριστικός για την παροχή, τη διαχείριση και τη συντήρηση αυτών των αγαθών

Εξασφαλίζεται ένα λειτουργικό και ελκυστικό αστικό περιβάλλον για κατοίκους και επιχειρήσεις

Εξωτερικότητες στην Αστική Οικονομία

Διαχείριση θετικών και αρνητικών επιδράσεων
στην πόλη

Θετικές εξωτερικότητες στην αστική οικονομία

- Καινοτομία που ενισχύει την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη
- Διάχυση γνώσης μέσω συνεργασιών και δικτύων
- Πολιτιστική ανάπτυξη που εμπλουτίζει την κοινωνία

Αρνητικές εξωτερικότητες και οι προκλήσεις τους

- Κυκλοφοριακή συμφόρηση που μειώνει την αποδοτικότητα
- Ρύπανση που επιβαρύνει το περιβάλλον και την υγεία
- Κοινωνικές ανισότητες που δημιουργούν κοινωνικές εντάσεις

Στρατηγικές πολιτικής για διαχείριση εξωτερικοτήτων

- Χρήση ρυθμίσεων για περιορισμό αρνητικών φαινομένων
- Φορολογικά κίνητρα που ενθαρρύνουν θετικές δράσεις
- Σχεδιασμός χωροταξικών εργαλείων για βιώσιμη ανάπτυξη

Ο Ρόλος της Καινοτομίας στην Αστική Ανάπτυξη

Κύριοι παράγοντες και οφέλη για
ανταγωνιστικές και βιώσιμες πόλεις

Οι πόλεις λειτουργούν ως κόμβοι γνώσης και τεχνολογίας με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα ως μηχανές καινοτομίας

Ανάπτυξη startups και επιχειρηματικών οικοσυστημάτων που ενισχύουν τη δημιουργικότητα και την οικονομική δυναμική

Συνεργασίες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (PPP) που προωθούν την υλοποίηση καινοτόμων έργων

Η καινοτομία αυξάνει την ανταγωνιστικότητα και την ελκυστικότητα των πόλεων ως τόπων επενδύσεων και εργασίας

Clusters και Αστική Ανταγωνιστικότητα

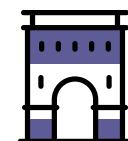
Ορισμός, οφέλη και ρόλος τοπικών αρχών στην ενίσχυση των clusters

Τα **clusters** είναι γεωγραφικές συγκεντρώσεις επιχειρήσεων που συνεργάζονται και μοιράζονται υποδομές

Προάγουν την ταχεία διάχυση **καινοτομίας** και ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα μέσω συνεργασίας

Παραδείγματα: το παγκοσμίου φήμης **Silicon Valley** και το ελληνικό **Technopolis Θεσσαλονίκης**

Οι τοπικές αρχές υποστηρίζουν τα clusters με πολιτικές που βελτιώνουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και την καινοτομία

Η στήριξη δημιουργεί βιώσιμα οικοσυστήματα με ισχυρή τοπική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα

Μοντέλα Οικονομικής Δομής Πόλεων

Σύγκριση βασικών χαρακτηριστικών και επιπτώσεων στη χωροταξία και τις υποδομές

Μονοκεντρικό Μοντέλο

Πόλη με ένα κεντρικό σημείο και περιφέρεια. Επικεντρώνει τις οικονομικές δραστηριότητες στο κέντρο, επηρεάζοντας την προσβασιμότητα και τις μεταφορές.

Δικτυωμένες Πόλεις

Πόλεις που λειτουργούν ως κόμβοι σε ευρύτερα δίκτυα, όπως στην Ευρώπη, επηρεάζοντας τις πολιτικές υποδομών και ενισχύοντας τη διασύνδεση και συνεργασία σε ευρύτερη κλίμακα.

Πολυκεντρικό Μοντέλο

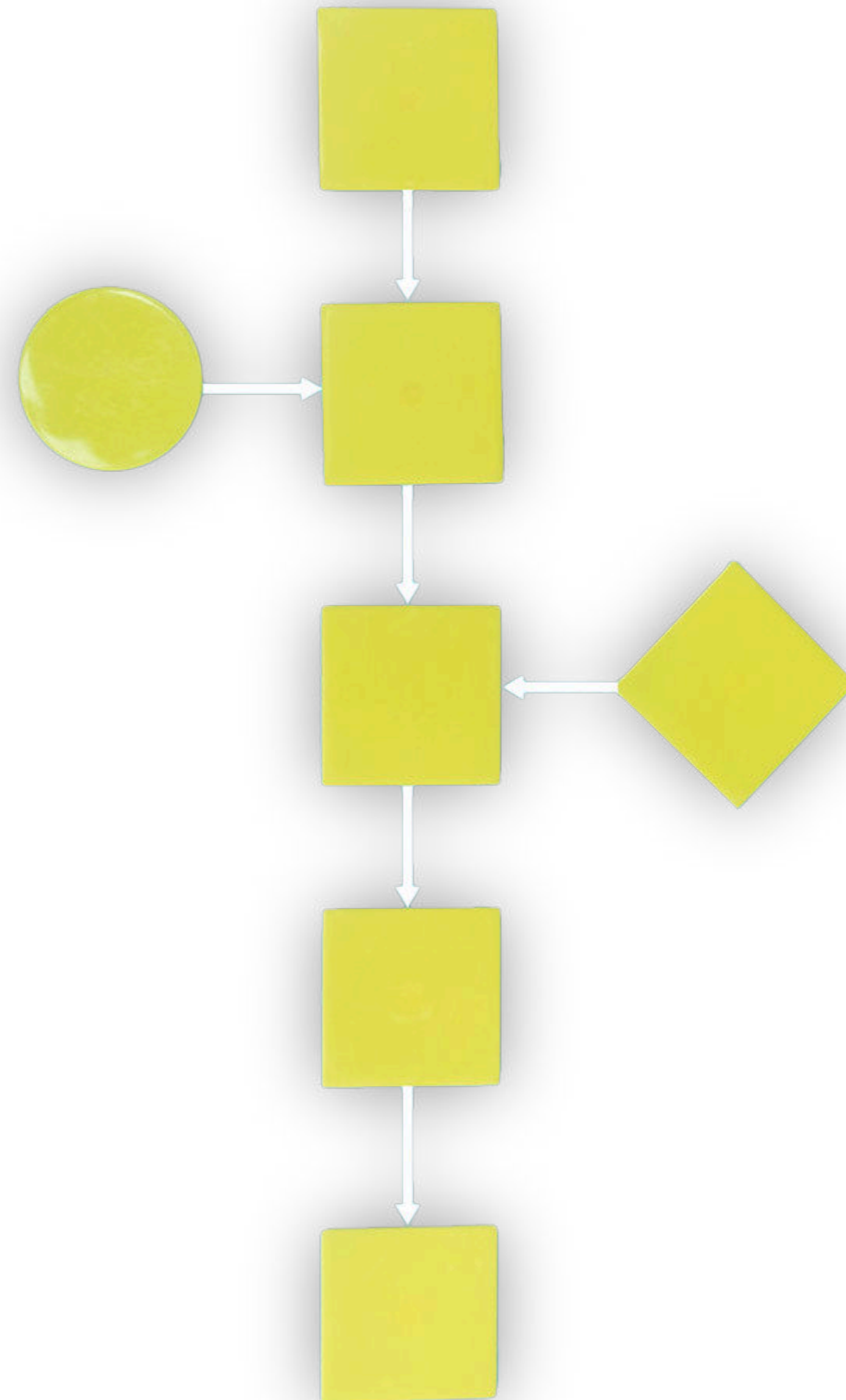
Πόλη με πολλαπλά κέντρα δραστηριότητας, που διασπείρουν την οικονομική λειτουργία και βελτιώνουν τη χωρική κατανομή και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η χωρική οργάνωση καθορίζει τη χρήση γης σε ζώνες εμπορίου, βιομηχανίας και κατοικίας

Οι σχέσεις μεταφορών, οικονομίας και πρόσβασης επηρεάζουν την αποδοτικότητα της πόλης

Ο πολεοδομικός σχεδιασμός προωθεί ισορροπία ανάμεσα σε επιχειρηματικές, κατοικιακές και περιβαλλοντικές ανάγκες

Στόχος είναι η βιωσιμότητα και η λειτουργική αρμονία της πόλης μέσα από τη χωρική κατανομή

Χωρική Οργάνωση και Οικονομική Δραστηριότητα

Κύρια στοιχεία και ο ρόλος του
πολεοδομικού σχεδιασμού στην ισορροπία
χρήσεων γης

Πυλώνες Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης

Δημοτικές πολιτικές, επιχειρηματικότητα και διεθνής σύνδεση

Οι δημοτικές πολιτικές και στρατηγικές καθορίζουν την τοπική οικονομική ανάπτυξη.

Η προσέλκυση επενδύσεων ενισχύει τη χρηματοδότηση και τις υποδομές.

Η υποστήριξη της **επιχειρηματικότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων** δημιουργεί θέσεις εργασίας.

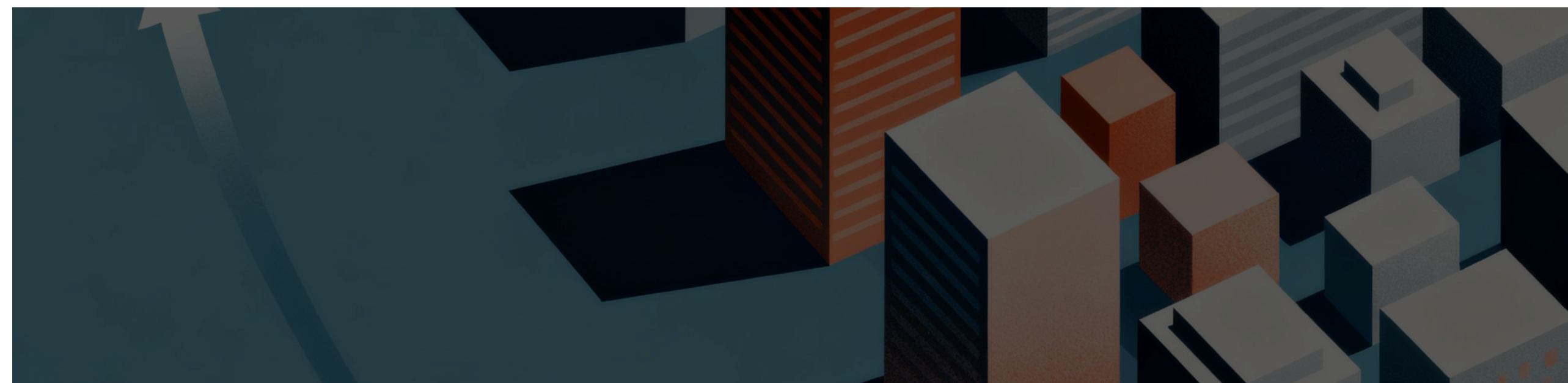
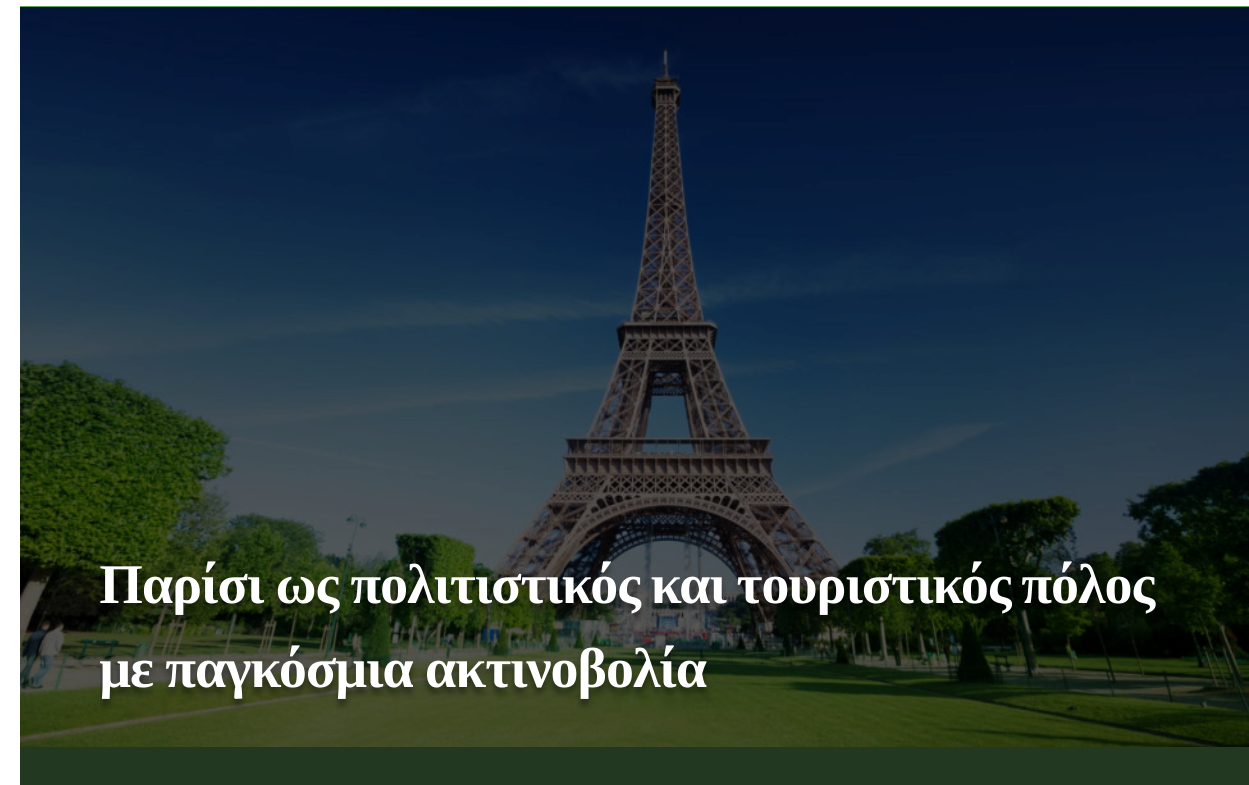
Η σύνδεση της τοπικής παραγωγής με τις παγκόσμιες αγορές αυξάνει την ανταγωνιστικότητα.

Πόλεις στην Ελλάδα και την ΕΕ εφαρμόζουν επιτυχώς αυτές τις στρατηγικές, επιτυγχάνοντας βιώσιμη ανάπτυξη.

Παραδείγματα Οικονομικών Λειτουργιών σε Πόλεις

Πώς οι κυρίαρχες δραστηριότητες διαμορφώνουν την ταυτότητα και την οικονομική δομή των πόλεων

Επανεφεύρεση Αστικής Οικονομίας στις Παλιές Βιομηχανικές Περιοχές

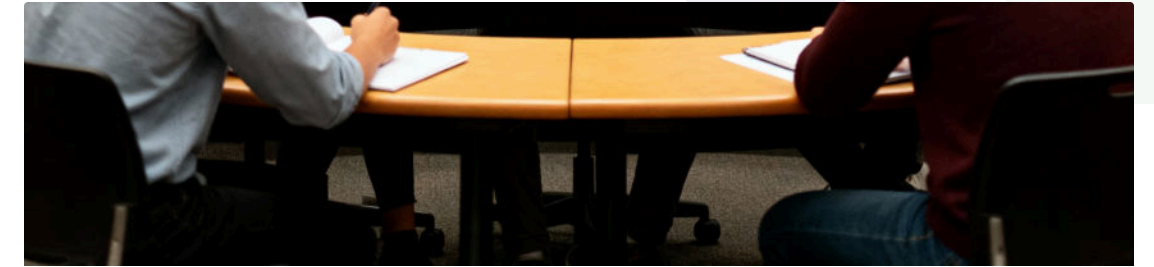
Μετατροπή παλιών βιομηχανικών ζωνών σε κέντρα καινοτομίας μέσω στρατηγικών συνεργασιών και ανάπλασης

01 Η αστική ανάπλαση μετασχηματίζει παλιές βιομηχανικές περιοχές σε ζωντανά κέντρα καινοτομίας.

02 Δημιουργία **clusters** που ενισχύουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή γνώσης.

03 Σημαντικός ρόλος πανεπιστημίων στη διασύνδεση έρευνας και αγοράς εργασίας.

04 Συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (PPP) για οικονομική και κοινωνική ανανέωση.

05 Αποτέλεσμα: νέα ταυτότητα πόλης και αυξημένη ανταγωνιστικότητα σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.

Trade-offs και Διλήμματα Πολιτικής στις Πόλεις

Ισορροπία ανάμεσα σε ανάπτυξη, κοινωνία και περιβάλλον

Ισορροπία μεταξύ **οικονομικής ανάπτυξης** και **περιβαλλοντικής προστασίας**

Σύγκρουση ανάμεσα σε **καινοτομία** και **κοινωνική συνοχή**

Ανταγωνισμός μεταξύ **ελκυστικότητας** για επενδύσεις και **κοινωνικής δικαιοσύνης**

Διατήρηση της **τοπικής ταυτότητας** εν μέσω **παγκοσμιοποίησης**

Πρόκληση η διαμόρφωση **προσαρμοστικών και ισορροπημένων πολιτικών** που ενσωματώνουν αυτές τις συγκρούσεις

01

02

03

04

05

Ερωτήματα για Βαθύτερη Κατανόηση

Σημαντικές ερωτήσεις για κριτική ανάλυση των αστικών φαινομένων

Πώς οι **οικονομίες συγκέντρωσης** ενισχύουν την ανάπτυξη των πόλεων;

Ποιος είναι ο ρόλος των **clusters** στη διαμόρφωση της βιώσιμης ανάπτυξης;

Με ποιους τρόπους μπορούν οι **αρνητικές εξωτερικότητες** να μετατραπούν σε θετικές επιδράσεις;

Τι προσδιορίζει την **οικονομική ταυτότητα** μιας πόλης και πώς διαμορφώνεται;

Αυτά τα ερωτήματα ενθαρρύνουν τη διεπιστημονική σκέψη και την κριτική ανάλυση των αστικών φαινομένων.

Συμπεράσματα

Κατανόηση της δομής και λειτουργιών των πόλεων στην οικονομία

Οι πόλεις λειτουργούν ως δυναμικά οικοσυστήματα οικονομικών δραστηριοτήτων που καθορίζουν την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα τους

Η δομή και οι λειτουργίες των πόλεων επηρεάζουν άμεσα την τοπική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής των κατοίκων

Η καινοτομία και τα clusters αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την οικονομική ανάπτυξη και διαφοροποίηση των πόλεων

